

Letošnji prejemnik Glosinega klobuka je Janez Dolinšek, bibliotekar, zaposlen v domžalski knjižnici. Kot so zapisali v obrazložitvi, je »pravi človek na pravem mestu, srčen, dosleden, sindikalni zaupnik od glave do pet«. Izkoristili smo priložnost za pogovor z letošnjim nagrajencem, ki je, kot pravi, počaščen, da mu je pripadla ta nagrada.

V obrazložitvi tvoje nagrade piše, da so ti starši predali zeleno oziroma trajnostno vzgojo. To seme pa je pozneje vzkliko v sindikalizem.

Tovrstne vrednote so mi bile v veliki meri podane tudi prek krščanske vzgoje. Čeprav jo sam danes ne prakticiram, mislim, da vse izhaja iz tega, da sem bil naučen prepoznavati krivice in vero v poštenost. Ko sem odrasčal, smo živeli v socializmu in je bilo nekako logično, da sem bil vzgojen v te vrednote. Toliko let pozneje pa se moramo zopet boriti za podobne ideale.

Ko si se zaposlil, pa si tudi postal sindikalno aktiven in pozneje tudi predsednik sindikata.

Tako je. Po treh letih od moje zaposlitve je dolgoletna sindikalna zaupnica Majda Osolnik, ki je bila precej aktivna v sindikatih, odšla v pokoj. Januarja 2009 so tako na njen položaj predlagali mene in položaj sem kot zagret sindikalist sprejel. Postal pa sem tudi pridružen član glavnega odbora Glose in naenkrat sem se znašel na pomembnih pogajanjih za odpravo anomalij zaradi Virantove plačne reforme javnega sektorja.

Potem ko si prevzel sindikat, ste imeli kar štiri stavke, v letih 2010, 2012, 2013 in 2018. V obrazložitvi nagrade je zapisano, da nisi želel stavkati napol in da ste takrat zaprli knjižnico.

Logično se mi zdi, da deklarativna stavka nima nobene moči in učinka. Zato sem se vedno zavzemal za polno stavko, da zaposleni ne delajo. Del pritiska je tudi to,

Preberite več

Janez Dolinšek je zanimiv sogovornik. Z njim smo se pogovarjali tudi o vstajah, uporništvu, globalnih gibanjih in še čem. Celoten intervju si lahko preberete na spletni strani ZSSS.

»Želim si, da bi spet šli na ulice«

GIOSA
Sindikat kulture in narave Slovenije

da ljudje vidijo, da stavkaš in da zato nekaj izgubijo. Ironično sem takrat izgubil šest članov sindikata, ker se jim je zdel moj način preveč radikalen, čeprav smo na koncu dobili, kar smo zahtevali.

Ohranili pa ste tudi bralno uro zaposlenih, ki je zapisana v zavodski kolektivni pogodbi in zaposlenim omogoča bolj kakovostno delo ter pomeni sedemurni delovnik.

Pravzaprav me je to strah omenjati, ker je toliko knjižnic to pravico izgubilo. Včasih so jo imele vse. Bralna ura nam je priznana za branje. Ob tem pa delamo dnevno sedem ur. To upravičimo s tem, da konec meseca oddamo seznam prebranih knjig. V rubriki izbrano in v občinskem časopisu naredimo izbor priporočenih knjig za širše občinstvo. Sredi Zujfa so imeli na občini idejo, da tega več ne bi imeli, čeprav s tem ne bi nič privarčevali, ker imamo v knjižnicah dve izmeni. Delovni čas je dolg 11 ur in nas je še vedno dovolj. Takrat nam je z uspešno akcijo, kjer je predsednik Glose Mitja Šuštar pripravil nabor dovolj kakovostnih pravnih razlogov, zakaj se bralna ura ne sme ukiniti, uspelo obraniti to pravico.

Pravzaprav je zaskrbljujoče, da so drugod bralno uro začeli ukinjati. Kako naj bi knjižničarji sploh še znali svetovati glede knjig, ki naj jih nekdo prebere?

Logika gospodarstva se je prenesla tudi na knjižnice. Premalo se ukvarjamo s tem, kako ljudi prepričevati, da bi več brali. Preveč se ukvarjamo s spremljevalnimi zgodbami. Na koncu se lahko zgodi, da bomo izgubili oboje, ker bralci pridejo v knjižnico po knjige. Če želiš svetovati ljudem, moraš poznati knjige. Ljudje pričakujejo, da smo prebrali še več kot oni sami. Toda tudi mi imamo življenja kot drugi ljudje. Dobro je, da imaš dolžnost, da nekaj prebereš in da si usmerjen v to prek bralne ure.

Borili ste se tudi za dve najslabše plačani uslužbenki. Danes je redko, da se kdo bori za najslabše plačane, ki so v družbi pogosto preslišani in spregledani ter tako brez moči za izboljšanje svojega položaja.

V vseh teh letih sem na pogajanjih želel, da se jim zvišajo plače. Gre za dve delovni mesti z nazivom manipulant, kar se sicer sliši grozno. Gre za najbolj garaški položaj v knjižnici. Tega sta pri nas opravljali dve osebi, sedaj ga opravlja samo še ena. Pri tem si zadolžen za vse od brisanja polic do zavijanja knjig. Delavki sta bili pridni in sta to opravljali trideset let, pa sta bili zgolj v dvanajstem plačnem razredu. Šele z dodatki sta prišli do minimalne plače. Ena od njiju mi je vseskozi govorila, da noče nič drugega, kot da delovna doba pride nad minimalno plačo, ker je želela dobiti občutek, da je njeno delo nekaj vredno. Na pogajanjih o dvigu plač pa sem vedno izpostavljal, da je njim potrebno zvišati plače. Z nekaj dvigi sta prišli do plačnega razreda, da sta bili končno plačani nad minimalno plačo.

V delu gospodarstva je slišati veliko nasprotovanje dvigu minimalne plače prihodnje leto, kjer bodo iz tega zneska izvzeti dodatki. Prav ljudem s tako nizkimi plačami bo to omogočilo, da bodo lažje živeli ...

Ob vsakem povišanju so govorili, da bo prišlo do sesutja sistema. Umetno, brez argumentov so nas želeli prepričati, da bo vse narobe. Gospodarska rast se je najbolj dvignila, ko se je prenehala varčevalna manija zniževanja vsega. Ni mi razumljivo, kako ekonomistom in nekaterim drugim ni jasno, da s strašenjem in nižanjem plač ne boš mogel pričakovati rasti gospodarstva, če v sistemu, ki je osnovan na potrošnji, ljudje ne bodo imeli kaj trošiti.

Prav mladi, ki po vsem svetu opozarjajo na podnebno krizo, na probleme gledajo radikalno in kritično. Tudi na

septembrskem protestu v Ljubljani ni manjkalo protestov, uperjenih proti kapitalizmu. So oni naše upanje?

Dogaja se nekaj optimističnega, vprašanje pa je, kakšen bo končni učinek. Mladi so začutili, da je njihova prihodnost ogrožena, in razumejo, kar se jim dogaja. Mislim, da bi morali vsi bolj podpreti njihov boj, ker gre za boj vseh nas. Starejši včasih zviška gledajo, kaj želijo mladi, in govorijo, da zahteve niso uresničljive. Toda treba bo spreminjati sistem. Tudi sindikati bi se morali še bolj povezati z mladimi, da bi vedeli, da bijemo iste boje. Delavski in podnebni boji so povezani.

Tudi po svetu se je razširil val protestov, od Čila, Iraka do Libanona. Kako gledaš na to vrenje?

Vedno znova dobim naivno upanje, da se nekaj začne. A vedno znova se zdi, da je kapital tako močen, da te proteste absorbira in preoblikuje ter jih medijsko zmanipulira. Čakam in želim si sprememb. Simptomatično je, da se vrenje dogaja v Latinski Ameriki, ker je že toliko desetletij, ko ZDA rušijo levičarske predsednike. Grozno je, kar se dogaja v Braziliji. V Čilu pa se je tako rodil divji kapitalizem.

Zanimivo je tudi to, da se o Kubi vedno govori kot o propadli, revni državi. Ne pogleda pa se neposredne sosesčine, kjer vlada kapitalizem, pa razmere za veliko večino prebivalstva nikakor niso boljše ...

Veliko sem potoval po Indiji. Če primerjam obe državi, veliko bolj potrebuje spremembo Indija, kjer sta demokracija in kapitalizem. Veliko večja represija in večje razlike med ljudmi so tam. V Havani na ulicah po deležu prosjači približno enako ljudi kot pri nas. Za Indijo se nihče ne vpraša, če morda kapitalizem ne deluje, ker več sto tisoč ljudi nima hrane. Tam naj bi bilo narobe nekaj drugega, na Kubi pa sistem. So pa Kubanci še vedno ponosni na svojo revolucijo in ideje revolucije. Che Guevara je zanje še vedno junak in bodo še naprej kljubovali ZDA. So zelo ponosen narod. Tudi od njih bi se lahko kaj naučili.

Si pa videl že veliko sveta. Večkrat si bil v Indiji in sedaj izdajaš knjigo. O čem bo govorila?

V novembru je več kot pol meseca bil tudi na Kubi.

Foto Osebni arhiv

Osebna izkaznica

Danes štiridesetletni Janez Dolinšek iz Preserij pri Radomljah se je že s prvim dnevom redne zaposlitve v knjižnici Domžale leta 2006 včlanil v sindikat, potem ko je diplomiral iz organizacijskih ved na kranjski fakulteti. Tri leta za tem je postal predsednik sindikata. Delo sindikatov razume na širši način, zato mu ni težko podpreti tudi sorodnih gibanj in organizacij pri boju za pravičnejši svet.

Na vprašanje, katero knjigo bi priporočil bralcem, odgovori, da bi priporočil knjigo Elene Ferrante, ki je izšla v štirih delih. V slovenščini je prav v teh dneh izšel še četrti del. »Knjiga je odlično napisana, notri pa zasledimo vse: od krivic sistema do ljubezni.«

V preteklosti je bil Janez nogometaš, čeprav pove, da so ljudje večinoma presenečeni nad tem, ker menijo, da ni videti kot nogometaš. Od osmega do osemnajstega leta je igral v Radomljah in v zadnjih letih v Komendi. Njegova strast so potovanja. Prav v teh dneh pa je izšel njegov potopis s petih potovanj v Indiji. Glosin klobuk mu bo gotovo v vzpodbudo, da bo svoje delo nadaljeval tudi v prihodnje.

Na petih potovanjih v Indijo sem sproti pisal in se pred letom dni odločil, da bom izdal knjigo. Prav sedaj je knjiga v tiskarni. Indijo po navadi opišem tako, kot da bi vse gumbe na mešalni mizi dal na maksimum. Tako ti okupira čute. Že prej sem bil ljubiteljski fotograf. V Indiji pa me je pisanost barv, vonjev, zvokov še bolj premamila. V Indiji imajo rek: vse je možno. Tam so sveti možje, opice, sloni, mrtveci, ki plavajo po rekah. Stvari pri njih funkcionirajo drugače. V prometu ni nobenih pravil, pa vse nekako funkcionira. Všeč mi je, ker je to tako drugačen svet in je popoln kontrast glede na naš svet.

Glosin nagrajenec si mora izbrati tudi poseben klobuk. Je bila odločitev pri tebi težka?

Glede na to, da sem odhajal na Kubo, sem si težko predstavljal, da si bom izbral kaj drugega kot Chejevo baretko. Na Kubi pa jo je bilo dobiti težje, kot sem si mislil, ker prodajajo številne cenene kopije. Na boljšem sejmu sem dobil pristno baretko iz kubanske vojske s kovinsko zvezdo. Verjamem, da je tako radikalna baretka primerna za današnje čase.

Matej Klarič